

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд и автореферат на тема **“ПРОДЪЛЖИТЕЛНО ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА БОЛНИ С ХОББ, ФАРМАКОИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ”**, представен за публична защита пред научно жури за присъждане на образователна и научна степен “доктор” по професионално направление 7.1 Медицина, научна специалност “Белодробни болести” (03.01.17)

АВТОР НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД: д-р Николай Атанасов Янев, асистент при Катедра “Кардиология, пулмология и ендокринология”; Медицински Факултет, Медицински Университет – Плевен; докторант на самостоятелна подготовка.

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ:

Доцент д-р Явор Иванов, дм, Медицински Факултет, Медицински Университет – Плевен.

РЕЗЕНЗЕНТ: проф. д-р Даниела Стоичкова Петрова, д.м., Медицински Факултет, Медицински Университет – София.

Избрана за рецензент на представения дисертационен труд на 06.07.2015г., утвърдена от Факултетен съвет на Медицински Факултет, МУ – Плевен и Заповед №1478 от 07.07.2015г. на Ректора на МУ – Плевен.

Служебен адрес: проф. д-р Даниела Петрова
Катедра по пропедевтика на вътрешните болести,
Медицински Факултет, Медицински Университет,
София
ул. Георги Софийски 1, 1431, София
e-mail адрес: ssn@multicom.bg

Не съм открила пропуски в приложената от д-р Николай Атанасов Янев документация. Декларирам, че нямам общи научни трудове с докторанта.

ДАНИИ ОТ ПРОФЕСИОНАЛНАТА БИОГРАФИЯ НА ДОКТОРАНТА

Университетско образование: 2010г. – магистър, хуманна медицина,
Медицински Университет – гр. Плевен.

От 2012г. и понастоящем зачислен за специализация **“Белодробни болести”**.

Професионален стаж:

От 2009 до 2011 г. – медицински представител във фармацевтичния бранш;

От 2011 до 2012 г. – докторант, Медицински Университет – гр. Плевен;

От 25.06.2012г. и понастоящем – лекар-асистент към Катедра “Кардиология, пулмология и ендокринология”, УМБАЛ ”Д-р Георги Странски”, Медицински Университет – Плевен.

След дипломно образование: професионална квалификация и правоспособност по ВСД – “Бронхоскопия”.

От 2012г. – докторант на самостоятелна подготовка, по професионално направление Медицина, научна специалност Белодробни болести, код 03.01.17, към Катедра “Кардиология, пулмология и ендокринология”, УМБАЛ ”Д-р Георги Странски”, Медицински Университет – Плевен.

Д-р Янев участва в научно образователния проект ”Леонардо да Винчи“ – Италия и Холандия.

Удостоен е с втора награда за най-добра устна презентация, V-ти Конгрес на БДББ, София 5-8 юни 2014г. и награда за участие в Четвърта научна конференция “Съвременни аспекти в сърдечната и съдова патология“.

Владее отлично писмено и говоримо английски и добре испански език. Има отлична компютърна грамотност.

Д-р Николай Янев е ерудиран лекар и преподавател, със забележителна теоретична подготовка, клиничен опит и широка обща култура. Като асистент участва в подготовката на студенти на български и английски език. Участва активно като лектор в научни конгреси и симпозиуми в областта на белодробните болести.

ПРЕЦЕНКА НА ПРЕДСТАВЕНИЯ ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

1) Актуалност на проблема

Представеният дисертационен труд от д-р Николай Янев е плод на тригодишна научно-изследователска работа по проблеми свързани с хроничната обструктивна белодробна болест (ХОББ), едно от най-значимите заболявания в белодробната патология с изключително висока заболеваемост, прогресивен ход, инвалидизация и смъртност. Протичането на ХОББ с чести екзацербации, влошаване на белодробната функция, прогресивна дихателна недостатъчност и множество съпътстващи заболявания поставя проблема за правилен диагностично-терапевтичен подход, превенция на болестта, забавяне на нейния прогресивен ход, намаляване на смъртността и не на последно място, оценка на фармакоикономическите разходи при тези болни. Това е един изключително актуален проблем в световен мащаб, а в България има непълни единични проучвания с такъв комплексен характер, като над 60% от тях са в Плевенска област, извършени от екип, в който е участвал и д-р Янев. Това е важен аргумент за избора на тази тема от дисертанта. Заглавието на дисертационния труд дава пълна представа за насоките и характера на научно-изследователската дейност.

2) Структура, оформление и автореферат

Представеният дисертационен труд е структуриран по възприетите у нас правила. Той включва въведение, литературен обзор, цел и задачи, материал и методи, резултати онагледени с таблици и фигури, обсъждане, заключение, изводи, насоки за бъдещи проучвания, приложения и книгопис, в обем от 199 страници, и е добре онагледен с 14 таблици и 55 фигури.

Обзорът е написан в обем от 50 страници, като съставлява 25% от дисертационния труд, отговарящо на изискванията. В него много точно и премерено са представени най-важните въпроси свързани с разработвания проблем. Литературният обзор е изграден на базата на 300 източника от български и чужди автори. Използваните материали показват добро познаване от дисертанта на постигнатите резултати, включително и тези от български автори. Цитациите са точни

и коректни. Като цяло литературният обзор показва задълбочената предварителна подготовка на автора по проучвания проблем.

Много добре са представени разделите за комбинираната оценка на тежестта на ХОББ според GOLD 2014, оценка на влиянието на болестта върху здравния статус на пациента, както и ролята на бъдещи нежелани събития за развитието на заболяването. В част IV дисертантът много компетентно представя данни за фармакоикономическа оценка на директните и индиректни разходи при пациенти с ХОББ, както и ролята на различни фактори за повлияването им. Много добро впечатление прави ясното и точно мнение на дисертанта по всички засегнати въпроси, като всички твърдения са напълно верни. В заключението на литературния обзор д-р Николай Янев представя обобщения, от което са формулирани заключения за мястото и клиничното значение на представения проблем, оформени са предпоставки за актуалността и необходимостта от провеждане на по-детайлни проучвания в тази насока.

Литературният обзор е изграден на базата на 300 източника от български и чужди автори. Книгописът включва 18 публикации на кирилица и 282 на латиница от последните десет години. Използваните материали показват добро познаване от дисертанта на постигнатите резултати, включително и тези от български автори. Цитациите са точни и коректни. Като цяло литературният обзор показва задълбочената предварителна подготовка на автора по проучвания проблем, написан е на добър български език с ясни изречения и точна мисъл.

Приемам представеният автореферат, който възпроизвежда добре и в достатъчна степен дисертационния труд.

3) Научна хипотеза, цел и задачи на дисертацията

Целта и задачите на дисертационния труд са формулирани точно и отговарят на заглавието. Включени са 8 задачи с конкретен характер, изпълнението на които съответства на поставената основна цел, с оглед защитаване на изградената хипотеза в дисертационния труд. Поставените задачи изискват за осъществяването им собствен принос от страна на дисертанта. Те са достатъчно на брой, като авторът се е ограничил от включване на излишно голям брой задачи.

4) Проучени болни и ползвани методи за изследване

Разделът материали и методи е представен добре от д-р Николай Янев в обем от 7 страници, като са обособени в отделни части подбора на участниците и използваните методи на изследване. Дизайнът на проучването е издържан и съобразен с изискванията за прецизност и достоверност. Дизайнът на проучването е одобрен от Етичната Комисия към Медицински Факултет, Плевен. Всички пациенти са били включени на доброволен принцип в изследването, били са запознати с целта и задачите на изследването, като са спазени правилата на Добра Клинична Практика.

Дисертационният труд е разработен върху 262 амбулаторни пациенти с ХОББ за тригодишен период. Пациентите с ХОББ са подбрани по правилно изработени критерии, съобразени с препоръките на GOLD. Извършен е анализ за проверка на достоверността на резултатите при този брой пациенти, който е с висока степен на достоверност.

Броят на изследваните лица е достатъчен, за достоверна статистическа обработка на данните. Използваните методи за изследване на пациентите са описани подробно (анкетен, клинични, инструментални).

Статистическите данни са обработени с помощта на специализиран статистически пакет – SPSS за Windows, версия 20.0. Използвани са следните статистически методи: вариационен анализ, интервални оценки – доверителна вероятност (сигнификантност) – $p < 0.05$. Непараметричен анализ – при оценка на категориите признаци е използван критерий χ^2 (хи-квадрат) по Pearson; за сравненията по пол и възрастови групи са приложени Mann-Whitney и Kruskal-Wallis непараметрични тестове; корелационен анализ; дисперсионен анализ; еднофакторен (ANOVA) анализ на вариабилността.

5) Резултати и обсъждане

Получените резултати са представени и онагледени добре в обем от 61 страници, като напълно обхващат всички поставени задачи от дисертанта. В този раздел резултатите са добре онагледени в таблици и фигури, с добре подчертани статистически зависимости. Проследени и квалифицирани са водещите рискови фактори за ХОББ при изследваните болни, тежест на болестта по GOLD 2014, възпалителни биомаркери, смъртност за този период, честота на обострянията и

тяхната тежест, хоспитализации по повод ХОББ и други причини, коморбидитет и влиянието му върху болестта. На базата на критериите на **GOLD – 2014г.**, пациентите са разпределени в групи по тежест на заболяването - А, В, С и D. Използва се mMRC за оценка на симптомите, а за оценка на риска от екзацербация – броят на екзацербациите през предходната година и тежестта на обструкцията. Най-голям брой пациенти са категоризирани в група D (38.9%), а най-малък в група С (17.6%). Осъществен е детайлен фармакоикономически анализ на директните и индиректни разходи при пациентите. Изключително важни са резултатите от тригодишното им проследяване, както и сравнението с тези на автори изследвали пациенти с ХОББ в Плевенска област (П. Глоговска), които показват значимото им нарастване за болничен престой, средна стойност на една хоспитализация.

Изключително важна е цялостната интерпретация на резултатите, представена в обсъждането, която подкрепя цялостната хипотеза представена с ясен доказателствен материал на базата на получените резултати и техния анализ в дисертацията на д-р Николай Янев. Получените резултати са съпоставени с тези на други български и чуждестранни изследователи, които са били достъпни в използваната литература. Изпълнена е основната цел на настоящото тригодишно проучване.

б) Извод, научни приноси и препоръки

Представените девет основни извода от дисертанта характеризират детайлно получените резултати. Те са ясно и точно формулирани и са резултат от прецизно изпълнение на поставените задачи и цел на дисертационния труд.

Дисертационният труд на д-р Николай Янев има подчертано приносен характер в научно-теоретичен и научно-методичен аспект. За първи път в България се провежда детайлно проучване на пациенти с ХОББ, разпределени в групи по GOLD 2014. Проведено е комплексно проучване за продължителен период от 3 години и за първи път е направен подробен фармакоикономически анализ. Изследваните 262 лица са представителна извадка за Плевенска област и дават представа за епидемиологията, характеристика на протичане на ХОББ, разпределение по тежест, честота на екзацербации и съпътстващи болести, както и директни, и индиректни разходи за болестта. Това дава основание на д-р Янев да изработи алгоритъм и анкетна карта за проследяване на болестта, което е едно от най-ценните качества на дисертационния

труд, с възможност за ползване в рутинната клинична практика. То би помогнало за ранна диагноза, правилен диагностично-терапевтичен подход при пациентите, постигане на по-добри резултати за лечение на болестта и намаляване на съответните икономически разходи.

Представените от дисертанта приноси 1, 2, 4, и 5 са от изключително значение. Те са първи за България, но има макар и сравнително ограничени, публикации в тази област.

Нямам съществени забележки и препоръки в така изложените резултати и направените изводи от дисертанта. Д-р Янев използва много компетентно получените данни и ги анализира обективно.

Във връзка с дисертационния труд д-р Николай Янев има 5 отпечатани публикации в национални периодични издания, от които три на английски език в списание „Торакална медицина”, като в две е първи автор. Дисертантът има две участия в международни конгреси, като резюметата са публикувани в суплемент на списание с висок импакт фактор – European Respiratory Journal, като и в двете е първи автор. Има две участия в национални конгреси и симпозиуми.

7) Заключение

С разработването на дисертационната тема д-р Николай Атанасов Янев си е поставил амбициозна и много трудна задача, с която се справя много добре. В настоящия момент по този проблем се работи много, той е изключително актуален, защото неговото разрешаване е тясно свързано с правилен диагностично-терапевтичен подход и добър контрол на една социално-значима болест – ХОББ. Получените резултати носят информация със значимо теоретично, а в бъдеще и практическо значение, като изключително важен е проведения фармакоикономически анализ и направената оценка на влиянието върху директните и индиректни разходи на различните фактори свързани с болестта.

Дисертационният труд е напълно завършен. Нямам съществени забележки.

Дисертационният труд е написан на професионален медицински език, използван е правилен стил. Отново трябва да се подчертае, че всички разсъждения и твърдения са напълно точни. Библиографията е обширна, като включва научни трудове свързани с всички раздели на дисертационния труд. Считаю, че

дисертационният труд засяга важна съвременна тема и има подчертани приноси и достойнства.

Накрая трябва да се отбележи, че разработката и написването на дисертационния труд е изцяло дело на дисертанта д-р Николай Янев, като той същевременно отразява и много добрата работа на екип от специалисти в тази област в Медицински факултет, Медицински университет – Плевен. Дисертантът д-р Николай Янев покрива необходимите наукометрични критерии за присъждане на научната и образователна степен „доктор” по **ЗРАС и Правилника на Медицински Университет – Плевен.**

Представям положителната си оценка за дисертационния труд на д-р Николай Янев. Всичко това ми дава право с пълна убеденост да препоръчам на Уважаемите членове на Научното Жури да оценят положително дисертационния труд **“ПРОДЪЛЖИТЕЛНО ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА БОЛНИ С ХОББ, ФАРМАКОИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ”** за присъждане на образователна и научна степен “ДОКТОР” на дисертанта д-р Николай Атанасов Янев, в направление Медицина, специалност Белодробни болести (03.01.17).

07. 09. 2015

Рецензент:

професор д-р Даниела Петрова